

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 2/18
Λουξεμβούργο, 11 Ιανουαρίου 2018

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-673/16
Relu Adrian Coman κ.λπ. κατά Inspectoratul General pentru Imigrări κ.λπ.

Κατά τον γενικό εισαγγελέα M. Wathelet, η έννοια του/της «συζύγου» συμπεριλαμβάνει, από την άποψη της ελευθερίας διαμονής των πολιτών της Ένωσης και των μελών της οικογένειάς τους, τους συζύγους του ίδιου φύλου

Τα κράτη μέλη, καίτοι είναι ελεύθερα να επιτρέπουν ή να μην επιτρέπουν τον γάμο μεταξύ προσώπων του ίδιου φύλου, δεν μπορούν να παρεμποδίζουν την ελεύθερη διαμονή πολίτη της Ένωσης, αρνούμενα να χορηγήσουν στον σύζυγό του του ίδιου φύλου, υπήκοο χώρας εκτός της ΕΕ, δικαίωμα μόνιμης διαμονής στην επικράτειά τους

Ο Relu Adrian Coman, Ρουμάνος υπήκοος, και ο Robert Clabourn Hamilton, Αμερικανός υπήκοος, συνήψαν γάμο στις Βρυξέλλες το 2010, μετά από τετραετή συμβίωση στις Ηνωμένες Πολιτείες. Τον Δεκέμβριο του 2012, ο R. A. Coman και ο σύζυγός του ζήτησαν από τις ρουμανικές αρχές να τους χορηγήσουν τα αναγκαία έγγραφα που θα παρείχαν στον R. A. Coman τη δυνατότητα να εργαστεί και να διαμείνει μόνιμως στη Ρουμανία μαζί με τον σύζυγό του. Το σχετικό αίτημα στηρίχθηκε στην οδηγία για την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας¹, η οποία επιτρέπει στον/στη σύζυγο πολίτη της Ένωσης που έχει ασκήσει το δικαίωμά του στην ελευθερία αυτή να μεταβαίνει στο κράτος μέλος όπου διαμένει ο τελευταίος, προκειμένου να εγκατασταθεί μαζί του.

Εντούτοις, οι ρουμανικές αρχές αρνήθηκαν να χορηγήσουν στον R. C. Hamilton το εν λόγω δικαίωμα διαμονής, ιδίως επειδή δεν μπορούσε να θεωρηθεί στη Ρουμανία «σύζυγος» πολίτη της Ένωσης, δεδομένου ότι το κράτος μέλος αυτό δεν αναγνωρίζει τους γάμους μεταξύ ομοφύλων.

Οι R. A. Coman και R. C. Hamilton άσκησαν προσφυγή ενώπιον των ρουμανικών δικαστηρίων με αίτημα την ακύρωση της απόφασης των ρουμανικών αρχών. Το Curtea Constituțională (Συνταγματικό Δικαστήριο, Ρουμανία), το οποίο επελήφθη της ενστάσεως αντισυνταγματικότητας που προβλήθηκε στο πλαίσιο της δίκης αυτής, ερωτά το Δικαστήριο εάν πρέπει να χορηγηθεί δικαίωμα μόνιμης διαμονής στη Ρουμανία στον R. C. Hamilton, ως σύζυγο πολίτη της Ένωσης ο οποίος άσκησε το δικαίωμά του στην ελεύθερη κυκλοφορία.

Με τις σημερινές προτάσεις του, ο γενικός εισαγγελέας Melchior Wathelet διευκρινίζει κατ' αρχάς ότι **το νομικό ζήτημα που βρίσκεται στο επίκεντρο της διαφοράς δεν είναι αυτό της νομιμοποίησης του γάμου μεταξύ προσώπων του ίδιου φύλου, αλλά εκείνο της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της Ένωσης**. Τα κράτη μέλη είναι, βεβαίως, ελεύθερα να προβλέψουν ή να μην προβλέψουν στην εσωτερική τους έννομη τάξη τη δυνατότητα γάμου για πρόσωπα του ίδιου φύλου, υποχρεούνται όμως να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που υπέχουν σε σχέση με την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της Ένωσης.

Στη συνέχεια, ο γενικός εισαγγελέας διαπιστώνει ότι η οδηγία δεν περιέχει καμία παραπομπή στη νομοθεσία των κρατών μελών για τον ορισμό της ιδιότητας του/της «συζύγου» και ότι, επομένως, **η έννοια αυτή πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο αυτοτελή και ενιαίο σε ολόκληρη την Ένωση**. Ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει συναφώς ότι η έννοια του/της «συζύγου», όπως χρησιμοποιείται στην οδηγία, συνδέεται με σχέση που στηρίζεται σε γάμο, **αλλά, συγχρόνως,**

¹ Οδηγία 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ 2004, L 158, σ. 77, καθώς και διορθωτικά ΕΕ 2004, L 229, σ. 35, και ΕΕ 2005, L 197, σ. 34).

είναι ουδέτερη από την άποψη του φύλου των προσώπων στα οποία αναφέρεται και χρησιμοποιείται ανεξαρτήτως του τόπου στον οποίον συνήφθη ο γάμος αυτός. Στο πλαίσιο αυτό, ο γενικός εισαγγελέας φρονεί ότι, υπό το πρίσμα της εν γένει εξέλιξης των κοινωνιών στα κράτη μέλη της Ένωσης κατά την τελευταία δεκαετία όσον αφορά τη νομιμοποίηση του γάμου μεταξύ προσώπων του ίδιου φύλου², δεν μπορεί να ισχύει πλέον η νομολογία του Δικαστηρίου³ κατά την οποία «ο όρος “γάμος”, κατά τον κοινώς αποδεκτό από τα κράτη μέλη ορισμό, περιγράφει την ένωση μεταξύ δύο προσώπων διαφορετικού φύλου».

Ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει επίσης ότι η έννοια του/της «συζύγου» συνδέεται κατ' ανάγκην με την οικογενειακή ζωή, η οποία χαιρεί της ίδιας ακριβώς προστασίας δυνάμει του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δυνάμει της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ)⁴. Ο γενικός εισαγγελέας υπενθυμίζει συναφώς ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) έχει αναγνωρίσει, αφενός, ότι τα ομόφυλα ζεύγη μπορούν να έχουν οικογενειακή ζωή⁵ και, αφετέρου, ότι πρέπει να τους παρέχεται η δυνατότητα να επιτυγχάνουν τη νομική αναγνώριση και προστασία της σχέσεώς τους⁶. Επιπλέον, το ΕΔΔΑ έχει κρίνει επίσης ότι, στον τομέα της οικογενειακής επανενώσεως, **ο σκοπός της προστασίας της οικογένειας, με την παραδοσιακή του όρου έννοια, δεν μπορεί να δικαιολογήσει διάκριση στηριζόμενη στον γενετήσιο προσανατολισμό**⁷.

Υπ' αυτές τις συνθήκες, ο γενικός εισαγγελέας καταλήγει ότι η έννοια του/της «συζύγου», όπως χρησιμοποιείται στην οδηγία, συμπεριλαμβάνει τους συζύγους του ίδιου φύλου. Κατά συνέπεια, τα πρόσωπα αυτά μπορούν επίσης να διαμένουν μονίμως στην επικράτεια του κράτους μέλους όπου έχει εγκατασταθεί ο/η σύζυγός τους ως πολίτης της Ένωσης ο οποίος άσκησε το δικαίωμά του/της στην ελεύθερη κυκλοφορία. Το ίδιο συμπέρασμα ισχύει⁸ και για το κράτος καταγωγής του εν λόγω πολίτη, όταν ο τελευταίος επιστρέφει σε αυτό μετά από μόνιμη διαμονή σε άλλο κράτος μέλος, στο οποίο ανέπτυξε ή συνέσφιξε οικογενειακούς δεσμούς, όπως συνέβη στην περίπτωση των R. A. Coman και R. C. Hamilton.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από την ανάπτυξη των προτάσεων διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» 📡 (+32) 2 2964106

² Ο γάμος μεταξύ προσώπων του ίδιου φύλου επιτρέπεται σήμερα σε 13 κράτη μέλη της Ένωσης. Κατ' εφαρμογήν της αποφάσεως του αυστριακού Συνταγματικού Δικαστηρίου της 4ης Δεκεμβρίου 2017 (G 258-259/2017-9) πρόκειται να νομιμοποιηθεί και στην Αυστρία το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 2019.

³ Βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 31ης Μαΐου 2001, D και Σουηδία κατά Συμβουλίου (C-122/99 P και C-125/99 P).

⁴ Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950.

⁵ Βλ. απόφαση ΕΔΔΑ της 24ης Ιουνίου 2010, Schalk και Kopf κατά Αυστρίας, σκέψη 94.

⁶ Βλ. απόφαση ΕΔΔΑ της 21ης Ιουλίου 2015, Oliari κ.λπ. κατά Ιταλίας, σκέψη 185.

⁷ Βλ. απόφαση ΕΔΔΑ της 30ής Ιουνίου 2016, Taddeucci και McCall κατά Ιταλίας, σκέψη 93.

⁸ Βάσει του άρθρου 21, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.